pacē regnoꝝ/qui pullulantiū aſſidue eorū
extirpationē/qui catholice veritatis eluci=
dationē querunt/qui pterea robur decus ⁊
honorem huius ſacroſancte ſinodi cupiūt
integrum ſeruare. cupiunt ab hereſibus in
ſinu ſuo quotidie naſcētibus obuiare. ꝓ
uideant celeriter ne pōtifices ſui ne docto=
res ⁊ vocem habentes vel de ignorantia ſi
neſciant vel de culpabili vecordia ⁊ accepti
one perſonarum ſi negligant arguantur.
¶ Urgebat hoc loco zelus domus dei
zelus eccleſie/zelus honoris ⁊ debiti hu
ius ſacri concilij. fortitudo vini nuptialis.
declamatoriam immo ſatiricam vel tragi=
cam inuectionem in hereſes et errores cuꝫ
ſuis defenſoribus cum diſſimulatoribus/
qui nō minus damnoſi ꝙ culpandi ſūt de
latrare. Sꝫ aſtitit moderatrix ſobrietas: ex
pectetur ait tempus aliud oportunus locꝰ
alter aptior ⁊ actus capacior. Neqꝫ em̄ de
ſperandum immo ſperandū eſt equanimi
ter. ꝙ hec ſacroſancta ſynodꝰ ꝓut cepit he=
reſes extirpare ſic et pficiet que radicem do
ctrine peſtifere ſuccidēdo/dedit intelligi cō
ſequenter ramorum adulterina noxiaqꝫ ge
nimina debere ſuccidi. Propterea compri=
matur vt propoſuimus ſermo noſter ne vl
loquacior effluat vel prolixior attediet vel
mordacior et ſatiricus exacerbeſcat. Nam
quid opus teneres mordaci radere veru au
riculas/ait parſius. Succenſeat licet oſten
tatrix ſui iactantia ſubmurmurans illud e
iuſdem ſatirici. Scire tuum nihil eſt niſi te
ſcire hoc ſciat alter. ¶ Feret nihilominus
equo animo ſtudioſitas ſpeculatrix/queſti
unculas ab ea motas cum ſolutionibꝰ vel
ſupprimi vel inſcriptis diſtribui. ¶ Fiat er
go tandē finis in obſecratione qualē ab ini
tio premiſimus. Conuertatur queſumus
o ſalutifer chriſte nunc apud nos ī eccleſie
nuptijs congregatos turbida grauis ⁊ no
xia aqua ſapientie terrene animalis et dya=
bolice ⁊ fiat vinū ſapientie ſalutaris in ſo=
brietate ⁊ ſanitate potatuꝫ. Conſequemur
autem iſtud miraculū patres religioſiſſi=
mi. Patres deo digniſſimi ſi myſtice fueri=
mus in chana galilee hoc eſt zelum habue
rimus tranſmigrationis ex hoc mūdo ad
patrem. ſi preterea noſtri Ieſu mater ſalu=
tis iſtic affuerit ſi dixerit pia inſinuatiē ora
tionis voce ad Ieſum ꝓ orationes hic vo
catum cū diſcipulis/vinum nō habēt. Si
ſubinde miniſtri qui ſumus nos obſerua=
uerimus monitionem eiuſdem matris ie=
ſu/quod cūqꝫ inquit dixerit vobis (nō du
bium quin Ieſus) facite quia vinum ſapi
entie ꝑ virtutem datur obedientie. Nam
initium ſapientie timor domini. Si demū
ydrias ad purificationeꝫ poſitas que ſunt
corda noſtra r̄pleuerimus vſqꝫ ad ſummū
aqua cōtritionis ⁊ lacrimoſe compunctio=
nis/que haurienda eſt de puteo ꝓfundo cō
ſiderationis. hinc miſeriarum noſtrarum:
qꝛ cor cōtritum ⁊ humiliatū deus nō deſpi
cies. hinc miſericordiarū dei quarum nō ē
numerus. Tunc faciet ieſus initiuꝫ ſigno
rum ꝯuertet aquam hāc in vinum. itaqꝫ li
cebit vnicuiqꝫ noſtrum dicere cum prophe
ta. Nunc cepi nūc eſt initium. quia conſi=
derauerit homo ſupple viuens hic tunc in
cipiet. hec eſt mutatio dextre excelſi. Cuiꝰ
mutationis ſacratiſſime et beatiſſime nos
per gratie ſue miraculum participes effici=
at Ieſus chriſtus eccleſie ſponſus decorꝰ
gloria qui eſt deus benedictus in ſecula.
Amen.

¶ Finit ſermo factus corā ſacroſancto ge=
nerali Conſtañ. ꝯcilio ꝑ dn̄m cancellariuꝫ
eccl̄ie Pariſień. Anno dn̄i. M. cccc. xxvij
die dominica. xvij. Ianuarij qua die fuit
feſtū beatiſſimi patris Anthonij.

Tractatus eiuſdē in quo ſoluit queſtiones in ꝑcedenti ſmone motas et tūc breuitate tꝑis vrgente nō ſolutas.

NVptie facte
ſunt in chana galilee/ et
erat mater Ihesu ibi ⁊c.
¶ Aſſis ⁊ tu nobiſcum
pia mater ieſu/quatinus
te petente miniſtret nobis
hodie vinū ſapie ſaluta=
ris ſacteqꝫ deuotiōis. qꝫ
vt fiat te ſalutamus dicētes aue nuptie ⁊c.
Sup quadriptita thematis huius deduc
tione corā ſancta Conſtañ. ſinodo tenui=
mus al's modū ñ dialogi ſoliꝰ ſꝫ tetralogi
queadmoduꝫ q̄ttuor eſſe filias ſacre ſapie/

eo tunc notatū eſt quorū nomina ⁊ officia
duplex hoc exametrū pandit. Littera geſta
docet quid credas allegoria. Moralis q̄d
agas quo tendas anagogia. Porro ſubin-
troducta eſt ſtudioſitas ſpeculatrix ancilla
ſapiētie nō induſtria que multas ab his ſo
roribus queſtiōes ſup nuptijs hodiernis
ab allegoria p̄cipue potuerat. Et quando
de glorioſiſſimo anachoritarū Anthonio
cuius tunc celebris erat dies extorſit deuo
tio verbum fidei/ quoniā inſup breuitatis
amor plurima iam dictata linquere iuſſit.
repetit ſepe ⁊ multum eadē ſtudioſitas aui
da ſciendi. quatinus in medium prodeant
omiſſa. hinc morem gerere pſuaſit fam.lia
ritas ſecū velut a puero traducta. ¶ Erat
autem ſextuplex ad allegoriam ſtudioſita-
tis queſtio. Prima quibus adornata ē do-
tibus eccleſia ſponſa a xp̄o ſponſo ſuo. Al
tera qualis eſt habitudo chriſti ſpōſi ad ec
cleſiam ſponſam? Rurſus viceuerſa qual'
eſt habitudo ſponſe huius ad ſponſū ſu-
um ⁊ ad eius vicarium quem appellamuſ
ſummū pontificē? ¶ Amplius quarto q̄
liter ⁊ q̄ꝛ vtiliter deus carnale coniugiū vo
luit huius ſpiritualis ſignū eſſe. Subinde
quo pacto materialis eccleſia ſpiritualē ſi-
gnificat ſic vt mutuas ſibi laudes et nomi
na communicent. Demū ſexto quibꝰ mo-
dis ⁊ locis ſacre ſcripture figurant̄ he nup
tie xp̄i ⁊ eccl'ie? ¶ Et quidē allegoria tra-
didit dotatam eccleſiam a xp̄o vini bonita
te. quod vinum eſt nō materiale/ qđ mul-
tum potatum ſicut loquitur ſapiēs irrita-
tionē ⁊ iram ⁊ ruinas multas facit et in no
uiſſimo mordebit vt coluber a quo propo
ſuit ſapiens abſtinere carnem ſuam vt ani
mū ſuum transferret ad ſapientiam. Vinū
igitur tale ſed electiſſimum ſpirituale ⁊ the
ologicum intelligimus/ prorſus optimū
iocundiſſimū ⁊ ſanatiuū quod ſenſit ſemi-
uiuus a ſamaritano curatus. hoc eſt vinū
ſacre ſcripture recreās viuificans atq; leti-
ficans cor hominis mira iocunditate ſpūs
Si fuerit in ſobrietate potatū iuxta moniti
onem apoſtoli. Non plus ſapere q̄ꝛ opor-
tet ſapere/ ſed ſapere ad ſobrietatem que ſo-
brietas eſt hūilitas ¶ Defecerat olim vinū
iſtud in nuptijs quas ab abel iuſto. im-
mo ab adam deus ſm̄ ppoſitum volū. Q

tatis ſue diſpoſuerat celebrare. Ita vt iure
dici poſſet: vinum nō habent habebāt nec
negamus pauciſſimi admodū vinū iſtud
ſapientie ſalutaris Sed quid inter tot ⁊ tā
tos illud erat potabant paſſim plurimi vi
num proſtitutionis de aureo calice babilo
nis quo meretrix illa magna vanitas ſecu-
lar̄ i apocalypſi inebriabat reges terre. De
quo apud Moyſen. fel inquit draconū vi-
num eorum ⁊ venenum aſpidū inſanabi-
le. Et antea. vua eorū vua fellis/ ⁊ botrus
amariſſimus. Vinum iſtud ſi neſcis eſt ſa
pientie terrene animalis ⁊ dyabolice mix-
tum erroribus impijs/ hereſibus ⁊ blaſphe
mijs quaſi totidem reptilibus venenatis.
cuius toxicata fex nō eſt exinanita. bibēt ex
eo omnes peccatores terre. At vero dū ad
uenit chriſtus cum diſcipulis ſuis ad my-
ſticas eccleſie nuptias/ dum affuit ibi ma-
ter Jeſu que illuminata vel illumīatrix in
terpretatur. propinatum eſt vinum bonū
ſapientie que de ſurſum eſt p reuelationē
habitū quod reſeruatum eſt vſq; adhuc. i.
dū aduenit plenitudo tp̄is quando gratia
⁊ veritas p Jeſum xp̄m facta eſt/ quādo p̄
terea triſticie ⁊ tribulationis aquā conuer-
tit in vinum leticie ſpiritualis. Audi quo-
modo? Sed q̄a inquit hec locutus ſū vo
bis triſticia impleuit cor veſtrum/ ecce ydri
as plenas aqua vſq; ad ſummū. Sequit̄
admirāda conuerſio dū ſubiungit. Sed
triſticia veſtra conuertetur in gaudiū/ hoc
antea predixerat ipſe dum ait. Beati qui lu
gent quoniā ipſi conſolabunt̄. Nunc autē
luctum has lacrimas inducit vinum ſacre
ſapientie compunctiuū. eo q̄ꝛ in multa ſa-
pientia multa ſit indignatio ait Eccl'iaſtes
⁊ qui addit ſapientiā addit ⁊ laborem. Mū
dit quippe ſapientia ⁊ ſapere facit quemad
modum naſcimur natura filij ire/ filij mor
tis eterne/ neſcientes introitum ⁊ exitū no-
ſtrum quia nemo ſcit an amore vel odio di
gnus ſit in hac valle lacrymarum/ quātum
cunq; aſcenſiones diſpoſuerit in corde ſuo.
Verum ſunt hec abſcondita a ſapientibuſ
⁊ prudentibus huius ſeculi propterea du-
cunt in bonis dies ſuos/ querunt hic con-
ſolationem ſuā/ ideo ſequitur/ quod ē om
nium peſſimum atq; miſerrimum tranſie-
runt in affectum cordis/ dum dulceſcit iā

in eis acerbiſſimū iniquitatis vinū. doctri
nas bibūt erroneas impias ⁊ blaſphemas
ꝓ veris quibus aque furtiue hereticorū
dulciores ſunt/et panis abſcōſus qui ſe ꝑ
lam ꝓdere nō audet ſuauior. ¶ Nun-
quid iſtud eſt vinū ſup cuius defectu R
conqueſta es o miſericordiſſima mater ie-
ſu/dicens ⁊ inſinuans/vinū nō habēt? nō
vtiqȝ/ſed poſtulabas vinū aliud ꝓ nupti-
is chriſti filij tui et eccleſie vinum ſacre ſcri
pture vinū theologicū/quod abinitio ꝓ
pinauit eccleſie ſue filius tuus frater ⁊ ſpō
ſus. ¶ Sed ecce prochdolor vinum iſtud
euangelice doctrine merum factum ē qua
ſi plenum mixto/multiplici mixtiōe. Mi-
ſcet auaritia turbidam et ſcenoſam aquam
ſapientie terrene quā exquiſierūt filij agar/
ſm traditiones hominum. Hec eſt ardēs
cautela ⁊ aſtutia conquirendi diuitias/ac-
cumulando ſibi denſum lutum in auro et
argento. iure vel iniuria. ſubſeruientibus
ei dolis fraudibus piurijs/vſura/ſymoni-
acaqȝ prauitate. Hanc aquam qui biberit
ſitiet iterum vehementius quidem et acri-
us. Cauſat eñ idropicam ſitiȝ auaritia a-
pud quā ꝑfecto quo ſunt pote plus ſitiun
tur aque. Miſcet luxuria fedam bitumio-
ſam atqȝ ſulphuriā aquā ſapientie anima-
lis que eſt ardens aſtutia ꝑtingendi ad ille
cebroſas carnis voluptates nō extinguen
tes ſed augētes ſitibundā carniſ pruriginē
ſicut dypſas ſerpēs q̄ medijs ſitit ī vndis
ait Lucanus. ¶ Propinat ⁊ miſcet ſupbia
aquā ſapie diabolice/q̄ ē curioſa libido co-
gnoſcendi ſubtilia. ſed inutilia. ſed ſupua-
cua ſed nociua/qm̄ inflat talis ſcia violen
to potu ſuo generatqȝ torſiōes ⁊ enecat cor
da ſupborꝝ/hinc excogitatio magicarꝝ arti/
um. hinc adinuētio ⁊ defenſio nouarꝝ pere
grinarūqȝ doctrinarū. Quo contra vinum
ſacre ſcipture liberat a curis/idō liber dici
pōt. Puriſſimū eſt mundās ab inquinamē
tis. ſobriū eſt ſupprimens oēm ſupbiā men
tis dum in obſequium fidei omnem capti
uat intellectū. De q̄ vino terminet ſub ꝯſi
deratione triplici q̄ſtionis prime ſolutio.

Conſideratio prima

¶ In myſticis xp̄i ⁊ eccleſie nuptijs de S
bet vinū theologicū tanq̄ optimū atqȝ
ſalubriter inebrians anteponi. Rationem
dat architriclinus in euangelio vt cum in-
ebrieti fuerit nō curent neqȝ querant id qđ
deterius eſt/contenti ſuauiſſimo prioris vi
ni guſtu/quod faciat/quod letificat/quod
in conſolationem etiam amara conuertit.
Iuſticie enim domini rete letificātes cor-
da. Senſerat hoc ſapiens qui ait. Nihil ē
dulcius q̄ reſpicere in mandatis dn̄i/hinc
eſt illa ꝓphete exclamatio. quā dulcia fauci
bus meis ſup mel ori meo. Quo circa bi-
bite amici clamat ſapientia ⁊ inebriamī ca
riſſimi. Obediuerat anima que gloriabun
da dicebat in epithalamio ſponſi ⁊ ſponſe.
Introduxit me rex in cellam vinariam/et
ꝓpheta. Calix meus inebrians quā p̄clarꝰ
eſt? Hinc demum eſt illud eccleſiaſticum
in ꝑſona fidelium/bibamus ſobriam ebri-
etatem ſpiritus. Biberat hanc ebrietatem
Petrus in monte qui factus eſt inde neſci
ens quid diceret. Bibebāt hāc apoſtoli die
penthecoſtes in taberna cenaculi grandis
⁊ ſtrati. dum ſupabundantiſſimo ꝑfuſi ſūt
vino ſupnaturalis ſapientie omnem edo-
cti veritatē ſalutarem. Sed ſtulta gēs mu-
ſto madere deputat/quos ſpiritus repleue
rat. Vis ſcire q̄tum in vmbra figuralit̄ do
cuerit Moyſes ꝓponendum eſſe vinū de-
calogi/quod eſt vinum fidei/cuſtodite in-
quit mandata domini dei veſtri que preci
pio vobis. Sequitur hec eſt enim veſtra ſa
pientia ⁊ intellectus coram populis vt au
dientes vniuerſa p̄cepta hec/dicāt En po-
pulus ſapiens ⁊ intelligens/gens magna.
Preclare quidē ⁊ diuina voce fert̄ vnus in
quodā generali concilio reſpondiſſe/dum
quererent̄ cōſtitutiones/none fieri. Quid
ſibi vult inquit conſtitutionum talis mul
tiplicatio ceruicibus imponenda fideliū
euangelio nec cognito/nec obſeruato. ſcia
tur in primis ⁊ ſeruet̄ euangelium. Quid
ſonat aliud obſecro dictū tale q̄ iſtud. om
nis homo primū bonū vinum ponit/vere
ſic eſt/ ſic agere cōuenit eccleſie ſinodaliter
cōgregate. ¶ Dicet aliqs reprobas ergo de
cretales ⁊ decreta ſummorꝝ pontificum cō
ſtitutiones ſinodales dyoceſanorꝝ/ ⁊ ita de
reliquis. Non reprobo fateor/ſcio dictum
eſſe ꝑ chriſtū qui vos audit me audit. ſcio
legem euangelicam ſtabilitam. Inſup na

naturalis principijs ⁊ in regulis vniuerſa=
libus reliquiſſe ꝑticulariū agibilium deter
minatiōes apl'is ⁊ diſcipulis ſuiſqꝫ ſucceſ=
ſoribus. Nūc v̄o qualis inſania eſt deſere
re legē regis: deſerere fontē vini ſapiētie ſa=
lutans vt ſtabiliat̄ primitus lex ſubditorū
⁊ ante miniſtret̄/ nō dicā vinū qualemcū=
qꝫ ſed aqua ſapie animalis ⁊ terrene. Un=
de fit plerumqꝫ irritū mandatū dei ꝓpt ſe
conformās chriſtus Eſaie verbis phariſe=
os arguebat. Inuenies apud eos qui no=
men ſibi religionis appropriarunt/ plꝰ pu=
niri tranſgreſſiones humane ɔſtitutionis
ſatis friuole ſup delatione veſtis huius vl'
illius ſup vſu cibi talis aut talis ꝙ̄ ſi blaſ=
phemando quis deū negauerit deierauc=
rit violauerit ſabbata eius ⁊ vniuerſa deca
logi p̄cepta. Quid vero ď p̄latis ſentire de
beas curias ſuas intra ſinodalia cōcilia li=
tes punitiones excōmunicationes te doce
bunt. Quid ꝙ faſtidiū vinū iſtud ſacre ſcri
pture conquiſitores huius ſeculi/ quoniā
animalis hō nō ꝑcipit q̄ dei ſūt/ ſtulticia ei
eſt illi/ et ſicut guſtato ſpiritu deſipit caro.
ſic carne guſtata deſipit ſpiritus. ⁊ fit velut
in occaſu luminoſe veritatis. qm̄ p̄terea tu
mens ꝑ arrogantiam animus dedignatur
captiuare intellectū proprium in obſequiū
fidei. quia rurſus videri refugit quaſi diſci
pulus ſub magiſterio theologoꝝ quos idō
deſpicit/ nedū ignorare conſcius eſt que ſci
unt/ ip̄e minus ſapiens appareat in oculiſ
ſuis vel alienis ita ꝙ in theologie cōtēptū
ſuā ignorantiam ɔſolant̄.

Cōſideratio. 2. T

¶ In nuptijs creſcentis eccleſie dū vinuꝫ
ſacre ſcripture ſeu theologicuꝫ propinaba=
tur diſcumbentibus pricipibus ⁊ alijs ab
architriclinis q̄ fuerunt doctores theologi
ci/ tūc eccleſia dotata fuit ampla temporali
tate. ſic formidandum eſt ex contemptu vi
ni huius/ ne tollantur aut notabiliter mi=
nuantur dotes huiuſmodi temporales ab
eadem eccleſia.

Conſideratio tertia.

¶ In nuptijs eccleſie nunꝙ̄ deeſſe poterit
vinum theologicum quod eſt vinum fidei
vſqꝫ ad cōſummationem ſeculi/ poterit ta
men apud plurimos diſcumbentiū et mi=
niſtrantiuꝫ in his nuptijs verti vinū iſtud
vel in contemptum vel nauſeā vel in mor
bos varios. in inſaniā ⁊ in mortē ¶ Has
conſiderationes vt in p̄dicto ſermone lati
us exponerem nec omitterē purgebat zelꝰ
domus dei/ zelus fidei/ zelus preſentis con
cilij/ zelus profeſſionis theologice/ qui vi=
debatur tanꝙ̄ potens crapulatꝰ a vino nil
metuens ſed obuia neqꝫ vicia vel errata ꝑ=
ſequi nitens. Sobrietas v̄o moderatrix
expectetur ait tempus aliud locus alter et
actus/ melius eſt nihil ꝙ̄ pro rei magnitu=
dine pauca dicere. Multis autem dicēdis
vt vides hora non ſuppetit/ ſimul obſeruā
dum eſt illud Saluſtij a Hieronymo cō=
memoratum/ fruſtra niti. neqꝫ aliud ſe fati
gando quā odium querere extreme demē
tie eſt. ¶ Quo contra zelus in ſpiritu vehe
menti neqꝫ tardandum eſſe/ neqꝫ diſſimu=
landum/ ſed importune ⁊ oportune ingerē
dam etiam nolentibus eſſe doctrine verita
tem. Liberet animam ſuam quiſquis eſt in
ductus predicator aut doctori cathedra n̄
peſtilētie ſed religiōis chriſtiane. Quid mi
hi detractiones? Quid odia? Quid iniſio
nes? Quid ludibria? Quid perſecutiones
felix mors quā veritas peperit. ¶ Partiuſ
iſta/ reſpondit ſobrietas? memineris caſu=
um Petri Thome. ⁊ aliorum ſine nume=
ro/ quorum primus ad chriſtum. Etiaꝫ ſi
oportuerit me te tecum mori non te nega=
bo alter ad coapoſtolos. eamus et moria=
mur cum eo. ¶ Putas ꝙ in cellam vinari
am introduxerit te rex vide ꝙ ordinauerit i
te charitatē ſm̄ ſententiaꝫ. Itaqꝫ qui ſe exi
ſtimat ſtare videat ne cadat. ¶ Uix tandē
iſto alioqꝫ plurimo ſermone cōpeſcuit tūc
ſobrietas zelum feruidum non vt paceꝫ er
roribus daret/ abſit/ ſed bellum quereꝫ eo
capitalius et efficatius quo moderatius tē
pora conſpicit ꝑſonas et loca. ita quidē ne
ceſſe eſt vt interim errores ⁊ vitia quos tol
lere nequit zelus a domo dei. tolleret ⁊ ge=
mat miſerans eccleſie vicem horridā ſi nu=
ptijs eius propinare vinum bonum fidei
conuiuis ſimbolice cōuenientibus vl' nō
vocat vel non licet vel non expedit. dum il
lud non prodeſſe ſed obeſſe comperitur eo
ꝙ pars non exigua vinum iſtud optimuꝫ

aut cum abominatōne reijcit nec bibit aut
bibitum mox euomit cum nauſeat aut for
te retentum viſceribus illud in felleum vi
rus vertit. ¶ Cauſantibus hoc ira furore o=
dio diſſimulatione tanꝙ humoribus no=
xijs quibus infectus eſt ſpiritus bibentis
¶ Porro ſtudioſitas ſpeculatrix ſub intro
ducta tunc ꝓ formādis queſtionib⁹ pre
miſſis poſtulare videbat̄ in ipa medita
tione mea diſſolutione earū/conteſtās ni=
hil illic eſſe mordacꝭ acrimonie nihil odio
ſe vel amate veritatis. ¶ Conſentiens alle
goria/accipe inquit ꝓ ſecūda queſtiōe. pri=
mo ꝙ ſponſus eccleſie xp̄s deus ipaꝫ ſe di
gnā non inuenit ſed efficit. qꝛ non ex operi
bus iuſticie que fecimus non ſed ſm̄ miſe
ricordiā ſuam ſaluos nos fecit et prior di=
lexit nos vt qui gloriatur in domino glori
etur ſeruiens ei cum timore ⁊ exultans cū
tremore. ¶ Accipe ꝓ ſecundo ꝙ ſponſus
eccleſie Jeſus recedens ex hoc mundo. nō
ita dereliquit eā ſicut nec matrem ꝓpriam
dū viueret qui habeat cuſtodem continu=
um ſaltē ſeipm̄ principaliter ⁊ miniſteriali
ter ꝑ illos quib⁹ dixit. Ecce ego vobiſcum
ſum vſqꝫ ad conſummationē ſeculi ¶ Ac
cipe tertio ꝙ ſponſus eccleſie ieſus diuꝫ cō=
miſit eam petro cuſtodiendam. illum ma=
iori quo ad hoc inſigniuit priuilegio et au
toritate ꝙ iuſtū ioſeph aut Johānem euā
geliſtaꝫ dū eis in cuſtodie cura propriā cō
miſit mr̄em. Accipe quarto ꝙ ſponſus ec=
cleſie ſibi dedit omnia in man⁹ virtute di=
lectionis illius q̄ maiorem nullus hꝫ/que
eſt vt animam ſuā ꝓ eadem poſuerit/quo
modo etiā (put arguit apoſtolus) ſi ſeip=
ſum tradidit non omia ſimul inferiora do
nauit. Paueāt igitur ⁊ cōtremiſcant/q ſpō
ſam hāc vel cōtemptui vel odio vel obpro
brio verbis aut operibas habuerint. q ple=
nitudi ptātis ſue nō erubuerint detrahere/
quoniā ita viri ſui non parce in die vidicte
zelotes ego ſum dicit dominus exercituū.
¶ Ceterū dū alterā formas queſtionem o
ſtudioſitas qualis ſit habitudo ſpōſe hu=
ius ad ſponſum ſuum et eius vicarium.
Trado tibi primo ꝙ ob honorem ſponſi/
debet eccleſia ſinodaliter aut non ſinodali
ter cōgregata tractare ſummū pontificem
reuerenter ⁊ honorifice cum omni beniuo
lentia ſi laudabiliter immo ⁊ ſi tolerabilit̄
ipe pontifex tractat eā dico tolerabilit̄ quo
niā in multis offendimus omnes/⁊ priuſ=
ꝙ abiciat̄/expectāda eſt iudicialis ſentētia
diuortij quemadmodū in epiſcopis inferi
oribus hactenus obſeruauit p̄cedentium
patrum diſcretio. ¶ Trado cōſequent̄ ꝙ
ob reuerentiam ſponſi debet eccleſia vica=
rium ⁊ cuſtodē ſibi datū noiare patrem/et
ipſum velut dominum ⁊ caput ſuum/ho=
noribus ⁊ obſequijs ꝑ ſe ⁊ filios ſuos ſedu
lo p̄uenire. ſimiliter ⁊ eccleſiā romanā pecu
liari quodā cōſortio ſibi iunctā/neqꝫ talem
patrem cōuenit detractionibus vel iniuri=
is exponere ſed opire quo ad licuerit turpi
tudinem eius. ¶ Sumat̄ exemplū in bea=
ta virgine que Joſeph appellabat domi=
nū ſuū venerans ⁊ preponens in loquēdo
eū ſibi. Ecce ait pater tu⁹ ⁊ ego dolentes q̄
rebamus ⁊c̄. ¶ Trado nihilominus ter=
tio ꝙ ſi vicarius hmōi frigidus fuerit aut
maleficiatus a deo ꝙ ad generationē filio
rum ſpiritualē ſit inhabilis. talis exiſtima
ri nō debet idone⁹ eccleſie ſponſus aut ſpō
ſi vicarius. Eſt aūt generationis hmōi ſe=
men ſanctum verbū dei ſeu fidei nō varia
traditio filiorū huius ſeculi. Trado rurſ⁹
ꝙ eccleſia ſi fiat vicarius ſpōſi ſui. fornica=
tor aut adulter ducens viduam ⁊ repudia
tā ⁊ ſordidā ⁊ meretricem contra iuſſioneꝫ
legis in leuitico ſi ſeuere tractauerit eccleſi=
am. Si ſpoliauerit eā veſtitu ſuo ꝑ dilapi=
dationem. ſi abuti voluerit ꝑ ſymoniā. Si
ſuffocauerit fetus ſuos intra vel extra vte=
rū. ꝑ exemplū ꝑniciem. ſi peremerit gladio
mortifere ſcandaloſeqꝫ doctrine vel operis
peſtiferi vel noxie diſſimulatiōis in correc=
tione viciorꝫ ⁊ hereſuꝫ. tali dꝫ dari libellus
repudij p̄ſertim ſi vitijs ſuis incorrigibili=
tatē addiderit/ne retentio ſit in dedecus et
ꝯtumeliā ſpōſi ſui ⁊ in ꝑniciē filiorꝫ/⁊ ne vi
deatur ſue nutrix malicie ¶ Querebas
vlteri⁹ q̄rto principalit̄ o ſtudioſitas q̄.
liter ⁊ ꝙ vtiliter d̄s carnale cōiugiū voluit
ſpiritualis ſignū eē/ego paucis expediam.
Nulla i ꝑmiſſis vidꝛ aie deuote ꝯſideratō ſu
auior. altior. atqꝫ beignior/ꝙ ſi pura cordiſ
ſiplicitate ⁊ hūilitate medite ſe ſpōſaꝫ xp̄i
qm̄ ſic i hūanis affectib⁹ amorob̄. p̄cellit oi
lectō ſpōſe corꝑalis ad ſponſum ⁊ eꝯ reci=

procꝰ ſup amorē patris ⁊ matris/ſic nō po
tuit amor mutuus anime ad deū ⁊ dei ad
animā tenerior vt ita dicamus ferventio-
ri ⁊ intimiori noīe vel exemplo tradi ꝙ̄ ſpō
ſi ⁊ ſponſe. hinc eſt illud ephitalamium d̄
canticis canticoꝝ quod ꝓ cōtemplatiuis/
⁊ in anagogicos raptis exceſſus Salomō
tū c amabilis dn̄i ꝯpoſuit ꝓut ſanctiſſimo
rū doctoꝝ ſinceritas expoſuit. ¶ Porro nl'
la videtur ex aduerſo piculoſior meditatō
ꝙ̄ ſi p̄ſumat anima fedis adhuc cogitatio
num deſideriorumqꝫ fantaſmatibꝰ opple-
ta ſordidaqꝫ debere licenter aſſurgere vt ſe
recogitet ſponſaʒ xp̄i. Interrogauerūt eīm
protinus nuptiarū carnaliū turpes imagi
nes que deſideria pariunt turpiora. Reco-
gitet potius anima talis. Quoniam deus
vltionum dominus eſt terribilis in conſi-
lijs ſup filios hoīm. Dicat ad eum q̇s no-
uit poteſtatē ire tue ⁊ p̄ timore tuo irā tuā
dinumerare. Similia deniqꝫ proponat ſi-
bi timoris incuſſiua. Tunc anima ſi ma-
gis interim ꝓfecerit vocet et habeat xp̄m/
vt patrem eccleſiam vt matrem clamans ī
ſpirituſancto. Abba pater/deniqꝫ tandem
veniet ad oſcula ⁊ amplexus ſponſi. Tra-
dit Hierony. morem apud hebreos hunc
haberi ꝙ audiendi cantica canticorū nul-
lus admittatur minor annis. xxx. ne ſpiri-
tualibus abutens canticis/in carnalem ea
vertat laſciuiā. ¶ Adde ſecundo cōiugiuʒ
ade ſi nō peccaſſet illud nō fuiſſe ſacramē-
tum xp̄i ⁊ eccleſie. ſed bene dei ac rationaliſ
creature ab eodē gratifice deſpōſate. ¶ Te
ne poſtremo virginale cōiugium Joſeph
⁊ Marie. lʒ conſumatū non fuerit carnali
mixtione. fuit tamen verum ſacramentum
chriſti ⁊ eccleſie. Tum quia fuit in hoc cō-
iugio cum virginitate. maternitas vera/et
prolis fecunditas. queādmodū eſt in eccle
ſia. non ſic in conſecratione virginum vbi
nō eſt fecunditas. nec in cōſumatione nu-
ptiarum carnaliū vbi deſinit virginitas/fu
it inſup ratōne prolis vera cōformitas na
ture dīne cum humana. Et hic multa ſup
hoc v̉ginali ſacratiſſimoqꝫ coniugio ſalu-
briter ⁊ deuote meditāda ſuppetūt purga-
tis animabus in fide ⁊ moribus que prete
reo/inq̇t allegoria linquēs ea anagogie ſo-
rori diuiniſſime. ¶ Rurſus ad aliud qđ

inq̇ris o ſtudioſitas. quo pacto materialis
eccleſia ſpiritualem ſignificet. Ratō ptʒ fa-
cilis ex inſtitutōne cōſecratonis ⁊ dedicati
onis ſue. ¶ Vn̄ pſpicuum reddit̄ q̇s et ꙗ̄
tus honor ꙗ̄tus reuerentie cultus materi
ali debet̄ eccleſie contra begardoꝝ erroreʒ.
contra ſupbiam illorū quos alloq̇tur ap̄ls
dicens. An eccl'iam dei cōtempnitis. ꝯtra
diſſolutiones indecoras ſeruientiū deo cū
garrulatōnibus cū ineptiſſimis vanitatibꝰ
⁊ inſanijs falſis. Deniqꝫ nō ſine cauſa xp̄s
eiecīſſe legit̄ vendentes ⁊ ementes de tem
plo grauiter intonans illud ꝓpheticum.
Domus mea domus oratiōis vocabitur.
vos autem feciſtis eam ſpeluncaʒ latronū
faciunt ⁊ nunc o ſalutifer chriſte. Domum
tuam ſtabulum porcorum grunientiū vel
canum latrantium. vel ridicularū ſymiaꝝ
non recogitantes animo quod exclamaue
rit Jacob poſt viſionem ſcale myſtice in q̄
erant angeli aſcendentes ⁊ deſcendentes ꙗ̄
terribilis eſt locus iſte. vere non eſt hic ali-
ud niſi domus dei ⁊ porta celi. ¶ Hic ap-
tiſſime ſacrum conuiuium nuptiarum cri
ſti et eccleſie celebratur ⁊ ſumitur. Hic effi
catiores ſunt ceteris paribus orationes ꙗ̄
in loco vel priuato vl' prophano Hoc pul
cre poſt dedicationem templi Salomoniſ
deprecatō ſua flexis genibus ⁊ manibꝰ ele
uatis dū laudaret deū ⁊ populo bn̄diceret
dedit intelligi. Similit̄ in ornatu vario tē-
pli in ordine miſtrorum. ī cultu multiplici
cerimoniarum debet accipi. in q̇bus ſingu
lis tot ſunt miſteria quot verba ſigna vel
opera. ¶ Veniamus ad illud qđ vltimo
queſitū eſt. Quibꝰ modis ⁊ locis ſacre ſcri-
pture/figurant̄ he nuptie chriſti ⁊ eccleſie.
Animaduertere triplex cōiugium q̄le tra-
dit ſoror l'ra in tribus patriarchis. in abraā
in Iſaac ⁊ ī Jacob. Attende conformiter
myſtice quōniam nubit deus humanitati
in incartione. nubit anime ſingulari in fid̄
et deuotione nubit eccleſie vniuerſali in ꝑ-
fecta cariſmatum omni dotatione ⁊ ī clar-
gitione bonoꝝ tam vie ꝙ̄ patrie. Unde lʒ
ſit vna ſponſa. ſunt tamē ſexaginta regine/
⁊. ccc. ꝯcubine ⁊ adoleſcentulaꝝ nō ē nume
rus. ¶ Figuratur hec triplex cōiunctō nu
ptialis/ in matrimonijs vt ſ̄ diximus triū
patriarcharum Abraam Iſaac et Jacob.

Uis ſcire quomodo cecte ꝯiunctus eſt ab
raam cū Sara que ſui nominis interꝑtati
one ſonat idē qđ carbo ſed puto ꝙ nō exti
ctus carbo ſed ignitus ignis vō dū incorꝑ
atur carboni fit velut vnū ex amboꝰ/qm̄
carbo ſuſcipit actiōes ignis factus ardens
⁊ lucidus. Pro vide ſi nō fuerit tale aliqđ
in humana natura dū vnita ſuppoſito di-
uino facta eſt ſicut ignitus carbo ardens ꝑ
charitatē. lucens ꝑ honeſtatem. Facta q̄qꝫ
eſt idiomatū communicatio/ virtute cuiꝰ
homo đr creaſſe celos. ⁊ deus portaſſe do-
lores noſtros. Intende preterea quoniam
habuit abraā de Sara filium vnicum: cui
nomē Iſaac quod interpretatum dicitur
riſus vel gaudium in quo tota ſpes heredi
tatis erat repoſita. Nos vero nunquid nō
ex matrimonio dei cū humana natura/ri-
ſum ſuſcepimus ⁊ gaudium repatiōis no
ſtre ſpem hereditatis ꝑpetue? Fallor ſi nō
hoc gaudium nunciauerit angelus in die
natiuitatis ſponſi dum ait paſtoribꝰ. Euā
geliſo vobis gaudium magnuꝫ quod erit
omni populo. Sed neqꝫ defuerunt encen-
nia neqꝫ donaria nuptiarū dum nunciata
eſt. Gloria in excelſis deo. Et in terra pax
hominibus bone voluntatis. Dum ī my
ſterio floruiſſe ꝓhibentur vinee engadi/cū
ceteris miraculis. ¶ Ceterū ꝓ ſecundis
nuptijs chriſti cum eccleſia. ſubiūgamꝰ
figurā matrimonij Iſaac cū Rebecca. eu-
ius nominis interꝑtatio eſt/multum acci-
pit. Et que ſpōſa/queſo maius aliquid ac
cepit a ſponſo ꝙ a chriſto ſuſcepit eccleſia.
Potuerāt hic dotes ſeu dotatiōes ſue nu
merari ſupnaturales. naturales ſpirituales
⁊ temporales. de quibus ſupra notauimꝰ/
Quid qđ fuerūt ex hoc matrimonio duo
filij varie ſortis ⁊ indolis. Iacob bonus ⁊
ſimplex Eſau malus ferox et diſcolus. De
quibus a deo dicit̄ Iacob dilexi Eſau au
tem odio habui. Per iſtos vero fratres qđ
aliud datur itelligi ꝙ in eccleſia que eſt cō-
gregatio fidelium. diuerſa generatio filioꝝ
quorum ſunt aliqui ſolo nomine chriſtia-
ni. Alij re ſimul ⁊ nomine Mali ſubinde
ꝑſequunt̄ bonos ſicut Iacob ab eſau mł-
ta ꝑpeſſus eſt. Uix eſt itaqꝫ Iacob in eccle
ſia quē nō exerceat Eſau malitia. ¶ Beni
qꝫ chriſti deſponſationem cum anima ſin-
gulari figurāt nuptie Iacob cum duabus
ſororibus lya ⁊ Rachel. Lya actiue vite. ra-
chel contemplatiue typum gerit aīma de-
uota. quarum filios ſi numerare ⁊ ad figu
rā traducere ſtuderemus. recenſendus eēt
libellus ille richardi pulcerrimus de duo-
decim patriarchis ad quem remittimus.
¶ Adde ꝙ ad ꝑdicta ieſus totus deſidera
bilis tribus animā ſctām appellat nomini
bus in cāticis/ſororem/filiā/ſponſam. So-
rorem ꝓpter coniunctionem ſui cū huma
na natura. Filiā ꝓpter coniunctionem ſui
cū eccleſia que mater eſt. Sponſaꝫ propter
coniunctionē ſui ꝑ gratiā aut gloriam cuꝫ
ipa met anima ſancta. ¶ Conſidera tandē
⁊ inuenies nuptias omnes iſtas factas eē
in chana galilee. Hinc Eſaias. Zelus do
mini exercituū faciet has videlicꝫ nuptias
Et hoc in galilea que trāſmigrationem ſi-
gnificat. Unde ꝙ mirabił ꝙ multiplex trā
ſmigratio. dū diues fit egenus/eternus tē-
poralis/deus paſſibilis/in primo mr̄imo-
nio. Dum in ſecundo dimiſit eccleſia ſuos
errores/ſua ydola/culturas deorum/ ceri-
monias iudeorum. Dum in tertio fit anīa
de meretrice ſponſa xp̄i fit vxor regis ſum-
mi que prius erat ſcortū vel mundi vł car
nis vel dyaboli. ¶ Studioſitas his au-
ditis gr̄as agēs verita eſt allegoriā vltra
fatigare quomodolibet aut reſponſis. que
idcirco finem loquēdi fecit in imꝑcatione
ꝑticipationis habende cū his nuptijs cri-
ſti ⁊ eccłie nūc et in ſecula ſeculoruꝫ. Mihi
vero ad meip̄m reuertēti zelus domus đi
nō defuit. qui monitionibꝰ ſobrietatis ob
ediens cōſenſerat ſilentio ꝑterin tunc de-
claracionem duplicis appoſite ꝯſederatio
nis đ vino ſacre ſapientie. Erat eīm zelus
ſm̄ ſciam ꝓpterea fugebat et multiloquij
tediū et amore redargutiōis odiū ꝑſtolās
cōmodius locū alterū tp̄s ⁊ actū. Extimu
lauit me nihilominus poſtmodū crebro q̄
deꝫ ⁊ multū ſibi vocē dari. q̄ ſi negare pete
bat oīa ſcriptis inſeri/inducebat ſeruuꝫ fa-
buloſe mide q̄ domini vidēs aſininas au-
res ꝓdere palā timuit ſubmurmurauit et
infodit terre vnde ferunt̄ arundines exor-
orte viciū mide ſubſibilātes. Suadebat ze
lus in propoſito ſaltem ita fieri pronunci-
ans/neqꝫ ſcientiā ibi que tempora ꝑſonas

⁊ loca circūſpicit/ neq̨ cōpaſſionis charita
tem deeſſe. Recte quidem quoniā hic de=
mum zelus eſt laudabilis/ q̄ mala quelibȝ
auferre vult que videt in domo dei. Sȝ ſi
tollere neq̄t tolerat ⁊ gemit tolerat ſm̄ ſcīē
tiam/ gemit ꝑ cōpaſſionē. Eſt itaq̨ ſcīa ſi=
ne zelo languens. Eſſet zelus ſine ſcientia
p̄cipitans. Eſſet vtrunq̨ ſi deeſſet compaſ
ſio nimis amaricans ⁊ inducens non tam
correctionem vitij q̄ꝫ irritatōnem odij/ zel⁹
igit̄ ad vim iraſcibilē/ diſcretō ad rationalē
cōpaſſio ad concupiſcibilē mouēdas vno
mutuoq̨ cōſenſu ſpectant vt ordinatus in
ſe ſit totus homo potens ꝑ zelum. ſapienſ
ꝑ diſcretionem beniuolus ꝑ compaſſionē
aſſecutus ī hoc appropriata beatiſſime tri=
nitatis q̄ ſunt potentie vigor/ ſapientie vul
gor/ beniuolentie dulcor. ī q̄bus fundātur
apud operatōnes laudabiles modus ſpe=
cies ⁊ ordo. Item menſura numer⁹ ⁊ pon=
dus. Rurſum vnitas veritas ⁊ bonitas/ re
ferendo ſingula ſingul' appropriat' beatiſ=
ſime trinitati ex qua omīa efficiēter. ꝑ quaȝ
omīa exemplariter. ī qua omīa finaliter ex
iſtunt. ſicut eſt omnibus cauſa eſſēdi/ ratio
diſcernēdi/ ⁊ ordo viuendi. Et quando ze
lus apud me ꝯſciū ſe fatebat̄ habē ſibi ſo=
cias ſciam atq̨ cōpaſſionē p̄cipue q̄ nihil
ꝑ iniuriā. nihil in irā. ſcandalum. liuorem.
odiū. vel rancorē cuiuſuis pſone dicere vel
let aut ſcribere ſed ad extirpationem erroꝝ
⁊ emendationē errantiū morē ei gerere diſ=
poſui/ ſcriptis inſerens que circa duplic' p̄
dicte ꝯſideratōis ptractationē de negligen
tia vini ſacre ſcripture ſalubri monitiōi vi
dent̄ annotanda.

Erat igitur ſecū
da ꝯſideratio q̄ꝫ ī nnptijs creſ=
cētis eccl'ie ⁊c̄. Feruor ita q̄ꝫ
deuotiōes ⁊ prīcipes ⁊ alios do
tantes eccliam mouit vn̄ queſo genit⁹ fuit
ſi nō ex p̄concepto calore vini ſpiritual' ſa=
cre ſcripture vehētis ad eterna mētes ſuas
terrenorū amore calcato. Nūc āt ſi ſiderit
pincernas vini hui⁹ p̄latos ⁊ doctores labi
fundit⁹ in inferiora terre neq̨ vllā de ſpiri=
tualibus ſolicitudinē gerē. q̄d ni repetāt q̄
dederūt cā ceſſante ꝯferendi aut q̄ꝫ a noua
ſaltē donatiōe tepeſcāt. Ecce iā vidim⁹

plurimos in ſacris etiā litteris eruditos q̄
vicijs p̄latoꝝ irritati/ zelantes domum dei
nō ſm̄ ſciam nequaq̄ꝫ timuerunt ſuggerē
principibus ⁊ populis vſq̨ ad ꝑpeſſionem
mortis q̄ꝫ fas erat eis tollē tp̄alia clericoꝝ
habitualiter delinquentium. Rurſus q̄d
bona eoꝝ non erant niſi pure elemoſyne.
Q̄ꝫ inſuꝑ non erant tradita niſi ſub condi=
tione bene viuendi ⁊ vtendi quo deficien=
te peribat titulus iuris. neq̨ quicq̄ꝫ reliquū
clero tali ſuperat. Adde q̄ꝫ non defuerunt
neq̨ deſunt ſeculares cupidis auribus ⁊ aſ
ſenſu talia ⁊ recipientes/ nihil autem facili
us q̄ꝫ pſuadere volentibus ſpolia clericoꝝ
dum vel auaricia vel odiū vel inuidia vel
zel⁹ indiſcret⁹ trahit eos. Opponūt alij
p̄latis ⁊ clericis pauptatem eccleſie primi=
tiue in ap̄l'is et diſcipulis/ autenticāt e celo
miſſam vocem duȝ a Conſtantino dotata
ē eccleſia magis dīno iuxta ꝓphetiā danie=
lis de regno xp̄i quā humano conſtituto.
Hodie venenū effuſum eſt in eccl'iam dei
Que oīa quid aliud q̄ꝫ ſpoliandum cē lo=
quūtur eccl'iam. Verū q̄d antiqua: q̄d ſo
la lectione cognita cōmemoramus: p̄dica
tum eſt ſolenniter aptiſſimis verbis q̄ꝫ mē
dicitas erat ſolum vel p̄cipuū mediū p̄di=
cationis verbi dei. q̄ꝛ ſpine diuitiaꝝ ſuffo=
cant verbū. Et pauloante dū quereret ipe
p̄dicās q̄ ſunt p̄dicātes: Rn̄dit ꝓfecto ſo=
li mendicantes qm̄ paupes inq̄t euāgeli=
zant̄. Taceo q̄ꝫ dixerat antea quidē ex mē=
dicantibus p̄latis: nos ꝓ nobis principes
habebimus aduerſus p̄latos. ſuꝑaddidit
alius/ ac etiā mulieres. ſubintulit alter mi=
naci vultu. nos tale ſeminabimus ſemen
ī vno die q̄d eradicare ꝑ annū neſcietis ne
q̨ poteritis. hec ⁊ ſitīa ſi nihilipēdunt̄ a p̄=
latis ſecularibus/ ſibi defenſoreſ ſuos ſecu
lares theologos vinum ſacre ſapientie mi=
niſtrantes in puritate. vel abijciunt vel ne=
gligunt vel opprimūt. quid cōſequentius
eſt q̄ꝫ vt principes dicant ⁊ ſtatuant apd̄ ſe=
metip̄os. ſi mendicitas ſolū vel p̄cipuum
mediū ē ad p̄dicationē verbi dei. cuȝ nihil
mag' incūbat eccl'ie p̄latis q̄ꝫ hmōi p̄dica
tio. ꝓpter quā ap̄l'i dixerunt. nō eſt nos e=
quū relinquere verbū dei ⁊ miniſtrare mē
ſis. ⁊ Paulus ait/ nō miſit me dn̄s bapti=
zare ſed predicare. quid eligibilius nobis ē

ꝙ vt ꝑlatos reducam⁹ ad mēdicitatē ſubla
tis tot diuitijs ⁊ dotationib⁹/in q̄bus ocia-
oſi gloriātur neqꝫ ſupbiunt ſupra regum ⁊
principū ꝑtatem. Nihilominꝰ hec ⁊ ſimi-
lia cū ꝑdicant dotationibus eccl'ie ſubuer
ſiua: fit applauſus. ſignificat̄ vt excurrat ſ̄
mo. dū vō ꝓ fauore debito ꝑlatoꝝ ꝓ liber
tatibus eoꝝ ꝓ fidei ꝙ tueri profeſſi ſūt vſ-
qꝫ ad mortē defenſione ꝑdicatō fit mox oſ
citant. inquietant̄ ſubmurmurant. exibi-
lant tumultuant̄ finem figent. Attēdat pa
ſtoralis ſoliatudo. ne ꝑ impunitatem tali-
um creſcat in eccleſiaſtica hierarchia deor-
dinatio horror atqꝫ cōfuſio. Unū ſi mendi-
citas poſt apl'os et ſctōs doctores nouiter
ſubītroducta. miniſtraret hodie ſola vinū
ꝑdicationis ꝑ ppl'os in eccl'ie nuptijs In
multis itaqꝫ nūc male ē fateor eccl'ie ſed in
multꝭ deteriora veniret/quēadmodū ſumi
potent ex dicēdis ī altera conſideratiōe pa
tēs argumētū. ¶ Ecce vō dū talia me- A
ditatio cordis mei ſecū reuolueret/ꝯſpi
cere viſa ē hinc mēdicitatē religioſoꝝ. hinc
ꝓprietatē ꝑlatoꝝ quarum vtraqꝫ ꝑdicabat
laudes ſuas. alteri⁹ altera ſtatū ꝑferre ſe ꝯ
tendens. ¶ Preoccupauit mēdicitas. ⁊ q̄s
dubitauerit/inquit me preferendā eē ꝓprie
tati vel appropriationi tꝑalium q̄ volēs eē
ꝑfecta abij iuxta conſilium chriſti. ⁊ vendi
di omnia q̄ habui. ⁊ dedi paupibus/vt nu
da ſequerer expedite nudū xp̄m. Precello
quidem in multis. ſed quinqꝫ prerogatīas
enumeraſſe ſuffecerit. ¶ Mens nonne mi
hi liberior eſt ad contemplationem quoni
am egena ſum. nō potens epulari quotti-
die laute ⁊ ſplendide; ꝓpterea neqꝫ cibo ne
qꝫ vino grauor ī crapula ⁊ ebrietate. neqꝫ ſō
niculoſa iacco ſomno vinoqꝫ ſepulta. Sū
inſup aptior ad ꝑdicationē q̄m doceo ne-
dū verbis ſtudioſiſſime hauſtis ex intimo
fonte ſacre ſcripture. ⁊ artificioſiſſime ꝯpo-
ſitis in allegatiōibus in richmis in rōcina
tionib⁹ miſcēdo ſeculares autores poetas
⁊ rhetores Sed exemplo ꝓprio qḋ efficaciſ
ſime doctrine genus ē ꝑdico cōtēnēdas eē
ſeculi diuitias pōpas honores atqꝫ delici-
as/ſequēs xp̄m qui prius cepit facere poſt
docere. ¶ Quid tertio ꝙ elongatior ſum
ab adulatione q2 nō tꝑale lucrum nō fauo
rem diuitum. nō applauſum populorum
ſed ſpūalem dūtaxat aīarū ſalutē exq̄ro. qd
em̄ mihi eſt ſup terrā? ¶ Quid ꝑterea q̄r-
to ꝙ a formidine reſiſtentiū verbo dei libe
rata ſum. dum ab eis maior effici nō ābio
ſed refugio. querens in nuptijs eccleſie lo-
cum nouiſſimū nolens primos recubitus
in cenis. nec ſalutatiōes in foro. nec vocari
ab hoībus rabbi. neqꝫ primas cathedras ī
ſynagogis/ſeuiat mūd⁹ vniuerſus aduer-
ſum me ad quā me poterit ſortē viliorē dei
cere ꝙ mēdica q̄rā panē meū. ¶ Cōſtat de
niqꝫ me liberatā eſſe ab omni ſolicitudine
Cur em̄ de craſtino cogitarē que habēs a-
limenta vndecunqꝫ queſita ⁊ quibus tegar
etiā viliſſimis reſarcitiſqꝫ ſaccis cōtenta de
go. ꝯſiderans aues celi que neqꝫ laborant
neqꝫ nent. neqꝫ ꝯgregant. in horrea ⁊ pat̄ ce
leſtis paſcit eas. ¶ Proprietas ex aduerſo
ꝯtendebat/primo iuxta ſn̄iam Ariſto. ar-
gumentis polliciā ſocratis ⁊ Platonis B
ꝙ erat expedientior apud homines pre
ſupoſito pctō ſecus in ſtatu glorie. Secus
in originalis ſtatu iuſticie vbi fuiſſent om-
nia communia. vbi nullus appropriando
dixiſſet hoc meū eſt. hoc eſt vero tuū quo-
niā vnicuiqꝫ fuiſſēt omnia ſubiecta ſub pe
dibus eius. Omittat̄ de ſingulis homini
bus fiat ḋ ꝑlatis eccleſie tm̄ ſermo/quibus
ego ꝓprietas multū offero fructū ſpiritus/
ꝑſerti quītuplicē in edificationē ſubditoꝝ.
Habent ex me primo ſubſidia temporali-
um. vnde miſcdiam exerceant apud ſubdi
tos egentes afflictos ⁊ debiles pupillos vi
duas neqꝫ ſub ſpecie pietatis ⁊ queſt⁹/ſpo-
lia querunt ouiū neqꝫ lac emungunt vſqꝫ
ad ſanguinē. quod vt exercere poſſet ſctūs
Thomas cantuariēn. ſtuduit vſqꝫ ad mor
tem ꝑ ſeruatione reddituū eccleſiaſticoruꝫ
decertare ¶ Habent ex me ꝑlati ſcdo decē
tē ⁊ honeſtū ſtatū fulgentē ⁊ reuerēduꝫ co-
rā ppl'is/q̄ ſicut aīales neqꝫ ſatis capiūt ce-
leſtia neqꝫ vtutes interiores plene ꝯſiderāt
ꝓpterea facilit̄ egenos ⁊ pannoſos hoīes
ꝑcipue ſi oportune et importune queſtua-
ti fuerint vertunt in opprobriū vel ꝯtēptū
maxime duꝫ nō aſſunt eis opatiōes heroy
ce ⁊ miraculoſe. quemadmodū fuit in ſan
ctis apl'is ⁊ plurimis ſucceſſoꝝ alioquin ſi
quis ornatū exteriorē ſplēdidū culpat in ꝑ
latis/tollat ex conſequenti ꝑcioſiſſimos et

p̄ clariſſimos quoſlibet ritus ⁊ ornatus ab
eccleſia que incedit ſicut regina in tunicel ca
ſulis cappis ⁊ ceteris veſtimentis deaura-
tis circumdata varietate. ¶ Adde tertō q̄
tyrannis incutio formidinē ego ꝓprietas.
dū attendūt me paratā ⁊ potentem ⁊ talez
eſſe que ſufficiā eis reſiſtere. In ſubditis p̄
terea diſcholos ⁊ inſolētes ego diſciplina-
tas punitiōes potens exerceo/ne ſua ꝑ ꝓ-
boꝝ vitā tā quietam p̄ualeat effrenis iniq̄
tas ⁊ vt regentis ꝯſeruetur autoritas. Po
ſtremo ſolicitudinem anxiam ⁊ q̄nq̄ʒ frau
dium ſectatricem ego ꝓprietas a prelatis ⁊
domeſticis ſuis excludo. diſtribuens vni-
cuiqʒ ꝓut opus eſt/ne vel rapere vel cogi-
tare ſupra moduʒ. de craſtino cōpellat eos
egeſtas cui parū eſſe fidei dicit ſatyricus ⁊
lex. hec eſt eccleſie primitiue inſtitutio. hec
aurea mediocritas/ quā ſalomō optando
deſcripſit. Diuitias inq̄t ⁊ paupꝫtatē ne de-
deris mihi/ſed tm̄ victui meo tribue nccīa
puſilli animi eſt dicit Seneca nō poſſe pa-
ti diuitias ⁊ indicere ſibi odiuʒ auri vel ar
genti/reffenet cupiditas. ⁊ ſufficit. ¶ Pa-
rabat ad hec mendicitas cōtētioſa voce
reſpōſionē adijcere ꝓponēs ſe talē eē cui
mediocritas amica eſt. qm̄ nihil hn̄s ipſa
iure ꝓprietario/poſſidet oīa charitatel ⁊ ſuffi
ciētie titulo/q̄rit em̄ primū regnū dei et iu
ſticiā eius/oīa idcirco apponūt̄ ei/nihil in
ſup ſe timere defendit nimiꝝ q̄ nihil ꝑder̄
hʒ. incultās illud ſatyrici. Cantabit vacu⁹
corā latrone viator. Concludit ꝓprietatem
eſſe tumidā elatā pōpoſaʒ. iactatricem ſui
deſidioſam. cecā. inſciā ⁊ hebetē. que q̄a tā-
git picem diuitiaꝝ inquinat̄ ab ea. ⁊ ſpina
rū aculeis cruentata ſuffocat̄. neqʒ paſcit.
quia mercennaria eſt oues ꝓprias pabulo
doctrine/ſed emungit vſqʒ ad ſanguinē. et
excoriat vſqʒ ad interiora oſſiuʒ ⁊ diſcrimē
vite. ¶ Ceterū has impatienter ferens mē
dicitatis cōtumelias ipa ꝓprietas dici non
poteſt qualia q̄ntaqʒ reddere verba ꝑabat.
Vocans eam in primis apoſtatā a lege q̄li
bet nature ſcripture ⁊ gratie. nec deerat alle
gationum multiplicatio. Seductricem in
ſup arguebat eam/fallacē gyrouagaʒ q̄ pe/
netrat ſub obtentu/nedū ꝓlixe orationis/
ꝓut loq̄tur apl's. ſed cōfeſſiōis domos ca
ptiuas ducens mulierculas oneratas pec-
catis/ q̄ rurſus nomen humile paupꝫtatis
facit inſtr̄m ſibi ⁊ mediū ſub velamine pri
uilegioꝝ ad omnes diuitias. delitias. pō-
pas. cū ſummo ocio ſine labore plus cete-
ris hoībus aſſequendas/ Pergebat vlt̄ ꝓ-
prietas inducere teſtes autenticos ꝓ ſe vi-
taſpatrū auguſtinū. de ope manachoꝝ li-
brū d̄ ſancto amore ꝓpoſitiones dn̄i. Ar-
macā cū ſilibus multis. Que demū ſectas
hn̄s inter ſe ꝓ diuerſitate habituum ⁊ do
ctrinaꝝ/ꝯiungit̄ ad impugnationē cetero-
rū ſecularīū ⁊ regularīū p̄latoꝝ ⁊ doctorū.
¶ Tum exhorrui fateor in ipa meditatio
ne mea qn̄ talem ſuboriri ꝯtentioſam ho-
ſtilitatē ꝓprietatis ⁊ mendicitatis animad
uerti/q̄ prius ī audiendis laudib⁹ vtriuſqʒ
ſedulus delectabar. Exclamo ꝓtinus. abi
te ꝑ cor hinc/neqʒ iurgijs iſtis me fatigaue
ritis. Itaqʒ nō noſtꝝ inter vos tātas cōpo
nere lites. Ite potius ad experientiam/hec
ſiq̄dem mētiri neſcit de q̄bus nouit. nouit
aūt oīa ⁊ mētientes nō patit̄ nō redargui
hec ideo teſtis idonea hec iudex incorrup-
tiſſima q̄ ſi querebam hanc ſuſcepit/ſugge
rat ⁊ in ſinu ⁊ ſacro ſancto generali ꝯcilio.
¶ Quid ſentiendū inſup allegatis vtrim-
qʒ q̄d demum faciendū. Etenim ſi mendi-
citas probare voluerit teſtimonijs opm̄ di
lucidis q̄ ad illa ꝑ eā ꝓpoſita ſit efficax me
diatrix ipſa ꝓrſus ſuſcipiēda fouēdaqʒ iu-
dicabit̄. Silr̄ ⁊ ꝓprietas laudabit̄ ⁊ ī p̄latiſ
ſi tales in eis q̄les ponit effectus opet̄ Ve
rū p̄clarꝝ dictū eſt a quodā. reſpublica vl' ec
cleſiaſtica non regit̄ ꝑ ſi. ſed nec ſolo dicta-
mine ſpeculatiue vel imaginarie rōnis gu
bernat̄/executio requiritur in practicatiōe
opis q̄ntū res humane ꝓ locis tpibus ⁊ ꝑ-
ſonis patiunt̄. Deniqʒ eſt inuenire ſtatum
immo nec hoīem vnicū niſi rariſſime in q̊
grauis virtutum mixte nō ſunt plures nu
mero palee defectuum. Nā ⁊ cū tritico cre
ſcunt zizania/quālia tolerare ꝯuenit/vl' ſic
eradicare ne ſil' euellat̄ ⁊ triticū. Silr̄ vinū
deuotiōis ſecū fert acinos ⁊ feces quorun
dā defectuū hūane corruptōis. Euitat̄ ſta
t⁹ q̄libet eē talis q̄lē vult ſe eſtiari. atʒ reſpe
ctu finis ſue ꝯſtitutōis cetera conet̄ mode
rari. Sit mēdicitas vt p̄tēdit ad ꝯtēplatōʒ
libēior. ſit ad p̄dicatōʒ vtilē aptior/ſit ab a-
dulatiōe longior ſit a formidine ⁊ ābitiōe

remotioꝛ/ſit ab oī tꝑaliū ſolititudine quie
noꝛ. Proprietas vo ſicut glīaꝫ hoſpitalita
tē exerceat. detentē ꝛ venerandū abſqꝫ faſtu
ſupfluo ſtatū teneat/ formidinē tyrānis in
cutiat ſubditos inſolētes coerceat/ ſolicitu
dinē noxiā ꝛ anxiam ꝓcul a ſe ſuiſqꝫ fami
liaribus abijciat. Meminerit tādē vtraqꝫ
iuxta comici ſniam/ qm̄ hec oīa in mendici
tate ꝛ ꝓprietate talia ſunt q̄lis ē aīm⁹ vtētꝭ.
hoc cernere ē in vino bono ſapiē ſalutaris.
Cui⁹ odoꝛ ſapoꝛ et vſus fit alijs in egritu=
dinē ꝛ moꝛtem. Alijs aūt ꝓficit ad ſanita=
tem ꝛ vitā ꝑpetuā. Conſummata eſt dictꝭ
iſtis ſecūda cōſideratio/ ſit trāſitus in terti
am et poſtremam.

i In nuptijs eccle
ſie nūq̄ deeſſe potit ꝛc. ¶ Pri E
mā h⁹ cōſideratōis ꝑtē affirmat
xp̄s ſacerdos in eternū/ cui⁹ lex ſi deficeret/
ſacerdotiū nō ſubſiſtere cōſequēs eēt/ ſicut
ecōuerſo dicit apl's ꝙ tranſlato ſacerdotio
neceſſe eſt vt legis trāſlatio fiat. ¶ Altā ve
ro ꝑs cōſiderationis vtinā falſa eſſet ſed ve
riſſima eē nimis expiri datum eſt. alioqui
nunq̄ tot errores tot inſanias falſas Tot
hereſes mōſtruoſiſſimas cōſitas fuiſſe etiā
vſqꝫ ad adulterationē ꝑmoꝝ principioꝝ
moraliū que ſunt d̄ primis impſſionibus
ꝛ inſcriptionibus nature ſenſiſſem⁹ hoc cō
cilio. in cui⁹ gremio ꝑ aliq̄s fouentꝫ nutriū
tur multiplicantꝫ ꝛ augentꝫ ſicut iſta narra
bim⁹. Sūt q̄b⁹ vinū ſacre ſapiē ꝛ odoꝛ eius
vtiꝫ ī abominatōe q̄ꝝ iſta vox ē. q̄d ad nos
ſmo d̄ fide? ſatis eſt ꝙ xp̄iani ſumus credi
mus vt parentes nr̄i in ſimplicitate bona/ h⁹
ſufficit ꝛ ſatis eſt/ qꝛ ſcrutatoꝛ maieſtatꝭ op
primetꝫ a glīa. nec op⁹ ē altiora ſeq̄rere. Di
cūtꝫ hec nedū a ſimplicib⁹ ꝛ idiotis. ſꝫ a ma=
gnis ꝑlatis q̄b⁹ ex officio cōpetit ꝑatos ſꝑ
eē debē ad ſatiſfactionē oī poſcēti rōnē d̄ ea
q̄ in eis ē fide. Vox alioꝝ eſt dū ꝓpinari q̄
ritur vel deputari vinū ſacre fidei. querim⁹
pacem querimus vnionē et ecce turbatio.
Conturbat em̄ vinū iſtud plurimos. diui
ſiones ſectas odia diſſenſiones īducit per
vniuerſum corpus huius ſacri cōcilij/ diſſi
mulatio vel dilatio nonne ſalubrioꝛ? non
ne diſcretioꝛ exiſteret? Sunt alij nec facile
dixeri ſi doctiores ꝑoꝛib⁹/ ſcio ꝙ inſaniores
Bibūt illi q̄d ē vinū ſacre ſcripture ſed quia
coꝛruptis moꝛib⁹ quaſi febrilibus totidem
humoꝛibus infecti ſunt delyrāt aptiſſime
ꝛ in ipis vt aiūt ianuis principioꝝ ceſpitāt
impingūt palpāt ꝛ coꝛruūt incurrētes illaꝫ
euāgelici ꝓphe maledictionē ſi ad allegori
am traducta ſit Vex hi q̄ꝫ ꝑ vino neſcierūt
ꝛ ī ebrietate errauerunt/ ſacerdotes ꝛ ꝓphe
neſcierūt ꝑ ebrietate abſoꝛpti ſūt a vino. er=
rauerūt ī ebrietate/ neſcierūt videntē. igno=
rauerūt iudiciū Seq̄tꝫ. oēs em̄ mēſe repleti
ſunt vomitu ſoꝛdiūqꝫ ita vt nō eſſet locus
vltra. Hic vomitus ꝛ he ſoꝛdes q̄d aptiuſ
q̄ꝫ hereſes ex indigeſtione vini ſane fidei ꝓ
deuntes ſignificant q̄bus menſa ſacre ſcri=
pture reddiꝫ abominabilis ꝛ hinc videtur
impleta de talibus impcatio ꝓphetica. Fi
at menſa eoꝝ/ menſa ſacre ſcripture/ in laq=
um ꝛ in retributiōes ꝛ in ſcandalū. obſcu=
rentur oculi eoꝝ ne videant. ꝛ iteꝝ pſalm⁹
alter. Turbati ſunt ꝛ moti ſunt ſicut ebri⁹.
ꝛ oīs ſapiā eoꝝ deuoꝛata eſt Rurſus in hie
remia. Sūme calicē vini furoꝛis huius qꝛ
ſcꝫ malos furere facit. q̄d patuit in iudeis
inuidis ꝛ auaris furentibus ad doctrinaꝫ
xp̄i. Sequiꝫ. ꝛ ꝓpinabis de illo cunctis gē
tibus ad quas mittā te ꝛ bibent ꝛ turbabū
tur ꝛ inſanient a faciē gladij quē ego mittaꝫ
inter eos. Sequiꝫ. Bibite ꝛ inebriamini ꝛ
vomite ꝛ cadite/ ꝛ nolite cōſurgē a facie gla=
dij quē ego mittā inter vos. Per gladium
hūc verbū dei/ ſicut ꝑ vinū doctrinaꝫ fidei
myſtice deſignatꝫ. Exempla heu maledicti
onis huius nimis apparent apud nōnul=
los in nuptijs etiam huius cōcilij poſitos.
Cui⁹ hāc vitā vel maximā cauſam accipe/
ꝙ ad examinationē peſtiferaꝝ doctrinaruꝫ
multipliciter euomitaꝝ nequaq̄ datuꝫ eſt
theologis ac iuriſꝑitis ſepe ac libere ꝓuei=
re ꝓhiberi. q̄ſitū eſt hoc poti⁹ vijs ꝛ exem
plo nimiū ſcādaloſis/ ve detinentib⁹ vita=
tē in mendacio/ de quo Hieremias vo mē
datio opatus eſt ſtilus ſcribaꝝ mēdax/ duꝫ
in calice ꝓphano fit vini theologici propi=
natio. ¶ Quo circa ponatur hic vna ex F
petitionibus compoſitis vt ex aſſertio=
nū fieri examinatio ꝑ ſingulas natiōes ꝓ=
pter cās. xij. ¶ Primo qꝛ tādē ſic optebit ex
aminationē hui⁹ doctrine fieri ſi va ſit ꝛ ſa
na/ vt dogmatizetꝫ ꝑ xp̄ianitatē tā populo/

ꝙ clero/⁊ an ſit in foro ꝯſcie ſalubꝛiꝰ ꝯſulē
da ⁊ fiat hoc in cōmune ꝑ ſingulas natio-
nes ⁊ ſacrū collegiū priuꝗ ꝙ ferat in confeſ
ſione ſententia ¶ Ruꝛſus ſcdo qꝛ materia
talis eſt d̄ q̄ pn̄t iudicare nedū theologi ſꝫ
canoniſte ⁊ legiſte ⁊ boni moꝛales immo ⁊
generaliter oēs habentes ſanū et integruꝫ
iudiciū rationis/ ꝯcernunt em̄ p̄cepta mo
ralia que ſunt prima principia naturaliter
inſerta coꝛdibus hoīm/licet etiā ſint diuina
lege repetitā ⁊ iuſſa ꝓpter malitie nubeꝫ q̄
ſcripturā hāc obtenebꝛans obfuſcat in coꝛ
dibus malignoꝝ. ¶ Subinde qꝛ ꝯſtat qꝺ
aſſidue ſcandala multiplicātur occaſiōe di
lationis que fit ⁊ facta eſt ꝑ annū cū dimi-
dio ⁊ vltra in hoc ſacro concilio/ dū nō eſt
declaratū qd veritas habeat ſupꝛa p̄dictis
¶ Amplius quarto ꝙ talis dilatio cedē vi
deť in grāde dedecus hꝰ ſacri concilij dicen
tibus multis vano mō ꝙ cōciliū materiā
iſtā determinare vl' nō audet qꝺ eſt timidi
tatis et ignauie/vel neſcit qꝺ eſt cecitatis ⁊
ignoꝛantie vel nō vult qꝺ nō eſt charitatiſ
vel iuſticie. Amplius qa ſi tanta ſolicitudi
ne damnati ſunt erroꝛes ⁊ errantes a prin
cipio concilij vſqꝫ nunc de alijs terris ⁊ ꝓ
uintijs vbi multi potentes de illis terꝛ ne
dum nō querebāt hoc/ ſed totis ſtudijs ꝑ
litteras ⁊ aliter obſiſtebāt/graue nimis vi-
deretur ⁊ ſcandaloſum in p̄dictis terris ꝙ
erroꝛes in regno francie ſeminati in notoꝛi-
ā ſeditionem ⁊ ſcādalum totius regni/in
ꝑniciem incredibilē tā aīarū ꝙ coꝛpꝛꝝ. nō
declararēť hic vel dānarenť/cuꝫ hoc reqrat
rex frācie xpianiſſimis cū ꝯcilio ſuo toto et
p̄clariſſima vniuerſitas pariſieñ. cuꝫ tanta
inſtantia tā ꝑ litteras patētes ꝙ aliunde ⁊
cū teſtimonijs nimis credibilibꝰ ſuꝑ ſcan
dalis ⁊ ſeditiōibus ꝓuenientibus aſſidue
ex doctrina tali Addiť hic ꝙ p̄ncipes dice
re poſſent iohem huſ ⁊ erroꝛes ſuos fuiſſe
dānatos qꝛ erāt ꝯ̄ platos ⁊ cleꝝ ſꝫ dimittūt
iſtos iohis pui qa ſūt ꝯ̄ p̄ncipes ⁊ ſeclares
lꝫ ad veritatē tangūt eccleſiaſticos cū ſecu-
laribꝰ ſicut ſcribit impatoꝛ. ¶ Proinde ſe-
xto qꝛ ſereniſſimus rex rhomanoꝝ ⁊ dnꝫ p̄
ſens erat verbis ⁊ abſens litteris attentiſſi-
me recōmendauit cām iſtaꝫ ⁊ dānari ꝓcu
rauit iſtā aſſertionem. Quilibet tyrannus
⁊c. In qua virtualiter ⁊ ſufficienť hec do-

ctrina. ix. aſſertionū dānata eſt ſicut pꝫ in
tuentibꝰ ⁊ declarabiť manifeſtius ex inſpe
ctione totiꝰ ꝓpoſitōis p̄ncipalis Ioh. pui
ꝓducte ex ꝑte regis frācie corā toto cōcilio
generali/cū inſtātiſſima petitiōe examina-
tiōis diligentis ꝯ̄ eadē faciēde. ¶ Se-
ptimo qꝛ ⁊ ſi foꝛſitan ſcꝫm aliquoꝝ iudi
ciū hec materia potuiſſꝫ ab initio diſſimu
lari ad tp̄s. hec dilatio ſeu diſſimulatio nō
hꝫ locū/qꝛ ꝑ īpoꝛtunitatē aliquoꝝ ne duꝰ
qd loq̄mur effectū eſt vt nedū dogmatiza-
reť hec doctrina ꝑ vnū. ſ. mgr̄m ioh. parui
ſed iā ꝑ plurimos in hoc ꝯcilio ⁊ alibi/q̄q̄-
uerſū ⁊ ſpāl'r ꝑ totū regnū frācie cū multi-
plicatiōe erroꝝ alioꝝ nō minus piculoſoꝝ
⁊ cū autoꝛitate illoꝝ q ſe ſubſcripſerūt i mo
dū cōmunitatis ſeu ꝯgregationis ne dica
mus monopolij vel ꝯſpiratōis ſicut in ſce
dula fratrū mendicantiū ꝯ̄ q̄ttuoꝛ oꝛdini-
bus late pꝫ. ¶ Amplius octauo qꝛ neceſſe
eſt ꝯcludere ꝙ multi ſunt heretici vel ſaltē
hereticantes in hoc ſacro ꝯcilio ⁊ alibi/qm̄
multi ex vna ꝑte dicūt ⁊ ꝯſtanť affirmant/
ꝙ hec doctrina eſt erronea in fide ⁊ moꝛibꝰ
ac multipliciť ſcādaloſa. alij ſunt in oppo-
ſitū dicētes ꝙ hec doctrīa ē vā. alij ꝙ ē opi
nabilis. alij qꝺ eſt ꝓbabil' ad vtrāqꝫ ꝑteꝫ.
alij ꝙ eſt foꝛſitan vera. alij ꝙ nō iudicio ſi
dei reprobāda qꝛ nō ꝑtinet ad fidē. Cōſtat
aūt ꝙ aſſertiōes iſte ſic cōtrarie ſtare n̄ pn̄t
cū fidei puritate ⁊ ſine ſcandalo manifeſto
totius eccľie. Eſt igiť de neceſſitate ſalutiſ
ꝓuidēdū ꝑ hoc ſacroſanctū ꝯciliū ¶ Rur
ſus ꝯtinuando qꝛ ſi fieret vt aliq querūt di
latio ad futuꝝ pontificē vel ꝯciliū eēt gra-
uis nota huiꝰ ſacri ꝯcilij/qꝛ diceret ſicut p̄-
tactum eſt ꝙ materiā hāc terminare vl' nō
auderet/vel neſciret vel nō vellet. g̊ ⁊ futu-
rus ſummus pontifex rationabilius poſſꝫ
excuſationē p̄tendere regerendo culpā ſuꝑ
p̄latos de hoc ꝯcilio/ꝙ vel timuerūt vl' ne
ſcierunt vel noluerūt ponere terminuꝫ tali
cauſe Et cōſtat ꝙ nō hēbit plures clericos
vnus papa ꝙ hēat hoc ꝯciliū/nec maioreꝫ
audaciā. ¶ Addo decimo qꝛ neceſſe ē dice
re ꝙ rex frācie ⁊ vniuerſitas pariſieñ. et pe-
ne totꝰ clerꝰ frācie decipiūť circa hāc mate-
riā/quā tanto ſtudio ꝑſequunť vt dāneť.
aut ex altera ꝑte decipiunť illi q ad oppo-
ſitū tendūt q̄rentes abſolui ⁊ iuſtificari in

hac cā. Poſt aūt pn̄s ꝯciliū finē apponere/
declarādo veritatē cui oēs ⁊ ſinguli dicunt
ſe paratos obedire/ ⁊ ita ceſſabit oīs diſcor
dia. ¶ Subiungat̄ vndecimo ꝙ iā videt̄
modus debitus tractandi/ debet eīm cā
fidei tractari ſimpliciter ⁊ d̄ plano ſine
ſtrepitu ⁊ figura iudicij. Et ꝙ pri⁹ añ om=
nia fiat inq̄ſitio ⁊ determinatio d̄ ipa vita
te fidei ⁊ ſuo intereſſe ꝙ̄ de intereſſe ꝑſona
li cuiuſcunqꝫ. Debet inſup audiri libere q̇=
libet in denunciatiōe ſine hoc ꝙ querat̄ in
uolui ꝑ lites. debet p̄terea examinatio fie=
ri nō in abſcondito vel ꝑ ſcedulas nec ꝑ cō
ſpiratōes ſed in publico corā ꝑitis vt habe
ant ad inuicē collationē ⁊ examen diligenſ
frequēs ⁊ liberū/ nec dn̄t vota publicari ſal
tem extra ꝯciliū maxime cū ſigno notario=
rum autentico priuſq̄ factū taliter extiterit
Demū nullus ꝑitus p̄ſertim theolog⁹/ p̄t
aut debet in tali materia fidei tanq̄ ſuſpec
ctus r̄pelli qn̄ interſit examini ⁊ iudicio ni
ſi forſan alleget̄ ⁊ ꝓbetur ꝯtra eū ꝙ eſt i fi=
de merito ſuſpectus vel infectus. Utrū ve
ro factū fuerit oppoſitū oīm p̄dictoꝝ in ꝓ
ceſſu huius cauſe iā notoriū eſt ⁊ paterꝫ ex
ꝓceſſu q̄ꝛ et ꝓpoſitū eſt intereſſe ꝑſonale et
denunciatores queſiti fuerūt inuolui ⁊ fa
cte ſunt inuolutiōes ꝓceſſuū nō ſine gra=
uibus expenſis. Et reuerendiſſimus i xp̄o
pater p̄r dn̄s cardialis cameracen̄. ſumm⁹
int̄ ſuos theologus nō in fide ꝑ dei gr̄am
ſuſpectus cōmiſſarius ꝑ hoc ſacrū cōciliuꝫ
repulſus eſt. ⁊ mgr̄i in theologia nullū int̄
ſe potuerūt examen facere/ deliberatōes q̄ꝫ
ſecreto prius in ſacco poſite ſunt priuſq̄ ex
aminarent̄/ publicate ꝑ vniuerſum regnū
francie ⁊ alibi cū ſignis notarioꝝ vbi nedū
fidei ſꝫ ꝑſonis iminet grāde ſcādalū ⁊ ꝑicu
lū cū mā hec tangat magnos ⁊ potētes Et
appet lat̄ clare ex mō ⁊ forma cui⁹libꝫ deli
berantis q̄ ꝑſona ſit vel q̄ ꝑſone deliberan
tes q̄uis nō inſcripta ſint noīa ſingulorūꝫ
ſꝫ aliquoꝝ ⁊ ſpecialit̄ mendicantiū quattu
or ordines exprimunt̄ in ſcedula ſuas deli
beratiōes ꝯtinente. Attento etiā ꝙ aliq̄ de
liberatiōes loquūtur iniurioſiſſime ꝯ ma=
gnos ⁊ diuerſos ⁊ innocētes/ ita vt magis
ſint libelli famoſi ꝓ tin⁹ lacerādi q̄ delibe=
tiōes recipiēde vl' ꝓmulgāde. ¶ Dicat̄ po
ſtremo ⁊ vltio ꝙ ꝑ l̄ras ſereniſſimi reg̃ ro=
manoꝝ ⁊ reg̃ francie ac vniuerſitat̃ pariſ
⁊ ex notorietate facti ꝯſtat ꝙ ſn̄ia ānulatio
nis q̄ lata ē aduerſus ſn̄iam epi pariſ. ⁊ in=
q̄ſitoris nullaten⁹ explicādo cās ānullatio
nis generauit ⁊ generat aſſidue ſcādala ꝯ fi
dē ⁊ ꝯ bonū pacis ꝑ vniuerſū frācie regnū/
apud doctos ⁊ idoctos/ dū adhuc pēdēt et
pēdeat ꝑncipal' mā fidei corā hoc ſacro ꝯci
lio. nec debuiſſꝫ acceſſoriū terminari ꝑuſ=
q̄ hoc ꝑncipale. ¶ Preterea ncc̄e ē ncc̄ita=
te p̄cepti diui affirmatiui/ ⁊ ſalutis et̄ne ꝙ
ad occurrēdū iſtis ⁊ priorib⁹ ſcādalis h⁰ ſa
croſctm̄ ꝯciliū q̄ citi⁹ cōmode fieri poterit
ſicut fieri ꝯmode cito p̄t det̄minet iſtd̄ pri
cipale declarādo vicꝫ veritatē qm̄ hoc deci
ſo cetera facilit̄ vl' deſcindent̄ vel quieſcēt/
atqꝫ ſedabunt̄. Sꝫ optet vt p̄mittit̄ ⁊ inſtā=
ter petit̄ examinatiōꝫ fieri i ſacro dn̄oꝝ car
dinaliū collegio ⁊ ꝑ ſingulas nationes ⁊c̄.
¶ Subiungat̄ ſequens opuſculū ꝓ cōple
mento ꝯſiderationis huius vltime vbi vi=
debit pius ⁊ ſapiēs lector q̄ta neceſſitas in
cūbit apud reuerēdiſſimos patres ac d̄o a=
mabiles epos cū p̄claris doctoribus ⁊ ce=
teris ſpectabilib⁹ dn̄is de ꝯcilio ꝓuiſiōem
apponere. Attēdēdo ꝙ ad extirpationē he
reſum p̄cipue vocati collectiqꝫ ſunt.

¶ Finit.

Hereticorū ſer

mo ſicut cancer ſerpit ait
apl's. Lāceris aūt mor=
bida tabes niſi cauterio ce=
leri fortiqꝫ colat̄/ creſcit aſſi
due ſua ꝯtagio. nō alit̄ he=
tica peſtis q̄ dū ſe vult fouere fit egrior/ dū
defenſorē q̄rit ille/ mittit vbū in rete pedes
ſuos ⁊ i macul' ei⁹ ambulat/ ſe nō euoluēs
ſꝫ inuoluēs ac pōdere ſuo de errore in erro
rem meās. Uez quippe ē illud ph̄icū vno
incouenienti dato multa ſequūtur/ p̄ſertiꝫ
dū error eſt in p̄cipijs q̄ paruus creſcit in
plurimos/ ⁊ fit velut vna catena tenebrarū
qua colligant̄ heretici. Aliaduertere ſiq̄dē
eſt q̄tas hoc vnū incōueniēs qd̄ ē iuſtifica
tio mort̃ iniuſte q̄les ⁊ q̄t ꝓ hneſas pepit ⁊
effuderit errorū tenebras/ hereſes blaſphe=
mias et inſanias falſas. ita vt iā ſedeat he=
reſis velut autorizata in cathedra peſtilen
tie ꝑuagās corpus eccl'ie/ neqꝫ videt̄ reme=